

GORENJEČ.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. «GORENJEČ» stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrta leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravništvu.

Škofjeloška mlekarne — nad prepadam.

(Dopis.)

Iz škofjeloške okolice nam piše zadružnik te mlekarne:

Na strmi pečini, na gugajočem se kamnu stoji škofjeloška mlekarne. Najmanjša sapica jo bode prevrnila v prepad, iz katerega ni izhoda. Čudne stvari se čujejo o tem klerikalnem podjetju, ki tiči do ušes v dolgovi.

Pred dvema letoma že, ko smo kmetje dobili s sirnim gnojem plačano mleko, je bilo občno mnenje, da mora mlekarne prejenjati. Tudi zadružniki so bili za razpust društva, toda kakor zvezda na obzorju se prikaže rešilni angel v podobi kapelana Petriča, ne da jo reši, temveč, da ji umetno podaljša neozdravljivo životarjenje. Res smo mislili, da bode kapelan delal čudeže, vsaj poskušal jih je delati, a ni šlo. Prevzel je račune, ki so bili — kakor je sam trdil — v strašanskem neredu. Upali smo, da jih kapelan spravi v pravi red, toda sedaj vse kaže, da so še ravno tam, kjer so bili, ko jih je prevzel.

Nek zadružnik mu je napovedal že pred enim letom izstop iz društva, izročil mu mlekarne knjižico in zahteval plačila, a do danes še nima obračuna. Kadar ga terja, trdi, da mora poprej skupaj spraviti račune.

Še v lepši luči se je pa pokazalo sedaj delo tega blagoslovljenega rešitelja. Kakor znano, ima škofjeloška mlekarne dolga toliko, da pride **po odbitku vseh aktiv na vsaki delež 122 kron.** Deleži so po 10 kron. Več kakor dva meseca se mleko že ne izplačuje. Zadružniki so vsled tega zahtevali občni zbor, toda odbor ga noče sklicati, boječ se, da bode velika večina zadružnikov za to, da se društvo razpusti. Oče Tinkovec, ki je sedaj po odhodu Kronbirtovega Gusteljna skoro neomejeni vladar mlekarne, je posodil tisti kakih 18.000 kron ali vsaj terjati jih ima od nje.

Zadružniki so čimdalje nejevoljniji, ker se jim ne plačuje mleko. Sedaj jih pa tolaži kapelan Petrič z lažjo, da bodo dobili od ministrstva 10.000 kron podpore, katera se bode društvu izplačala z novim letom. Ker

ljude kapelanu to verjamejo, seveda še pridno nosijo mleko v mlekarne, češ, saj je ministrstvo dovolilo podporo. Na vsem tem pa ni čisto nič resnice. Res je dobila «Gospodarska zveza» 15.000 kron podpore, a s to podporo bo mašila svoje luknje, ne pa lukenj škofjeloške mlekarne. Mogoče je, da bo dala zaradi lepšega tudi škofjeloški mlekarne par sto kron, ali to se ji bode poznalo komaj toliko, kakor če vržeš kamen v morje.

Po pravih mora vsak zadružnik vsaj pol leta poprej napovedati svoj izstop. Da ne bodo zadružniki trumoma izstopali, zavezujejo se jim sedaj s to izmisleno podporo oči.

Čuditi se jim moramo le, kako je vendar mogoče, da dopuščajo oblastva, da to bankerotno društvo še živi. Ubogi kmet! **Tri mesece boš zastoj nosil v mlekarne mleko, izgubil boš že plačane deleže, poleg tega boš pa še vsakemu deležu dodal 122 kron dote.**

Mlekarne namerava otvoriti z novim letom konkurz. Ima pa tudi že vse pripravljeno, da ceno nazaj kupi konkurzno maso. V tem slučaju upniki ne bodo izgubili ničesar, pač pa bodo zadružniki plačevali po 122 kron od vsakega deleža.

Konec . . .

Vzdramimo se!

Gospod ravnatelj Gustav Pirc je v «Kmetovalcu» objavil celo vrsto člankov «Kmetijske razmere na Kranjskem», kjer je dokazal, kako žalostne so naše kmetijske razmere, kako naš kmet gmotno propada in da je vzrok teh razmer pripisovati na rovaš našega skoziinskozi zastarelega načina kmetovanja, ki že davno niti toliko ne nese, da bi kmet pokrnil le svoje neobhodne potrebne troške, kaj pa še, da bi se mu na kmetijstvu naložena glavna obrestovala ali da bi kaj prihranil. Ondi je povedal, da ga ni drugega sredstva kmetovalcu pomagati kakor samopomoč, ki naj obstoji v tem, da se naš kmetovalec vzdrami in prične premišljati o njih, potem seveda ne bo veliko več dal na lepe obljube, ker jih kmalu spozna za gole sleparije. Prijatelji-kmetje, verujte, da vas bo rešila iz sedanjega žalostnega položaja le strokovna izobrazba in vzgoja za samopomoč; sredstev

Zadnja številka «Kmetovalca» piše nadalje: Prepričani smo, da naša izvajanja marsikom niso bila všeč, a drugim so se zdela pretirana. Všeč niso bila tistim, ki rabijo kmeta za svoje namene in ga zanje morejo pridobiti le z lepimi obljubami. Če pa kmetovalec bere take razprave in prične premišljati o njih, potem seveda ne bo veliko več dal na lepe obljube, ker jih kmalu spozna za gole sleparije. Prijatelji-kmetje, verujte, da vas bo rešila iz sedanjega žalostnega položaja le strokovna izobrazba in vzgoja za samopomoč; sredstev

v dosego te izobrazbe in vzgoje si ne dajte obetati, demveč jih zahtevajte! Vemo, da ogromna večina naših kmetovalcev niti ne pozna svojega žalostnega položaja in se niti ne zaveda, kako slabo kmetuje, a dolžnost vsakega zavednega moža bodi vselej in povsodi na to opozarjati in pridobivati vedno več takih kmetovalcev, ki se zanimajo za napredno gospodarstvo.

S ponosom lahko rečemo, da so člani c. kr. kmetijske družbe cvet kranjskih kmetovalcev, in nanje se obračamo, da vzbujajo in dramijo nevesče svoje sosede k zboljššanemu delovanju ter jih polagoma pridobivajo za napredek. Našim članom in podružnicam pa kličemo, naj se v to svrhu oprimejo najživahnjšega delovanja ter naj s prigravarjanjem poukom, in dejanskim delom bude zanemarjeni naš kmetijski stan k napredku. Bliža se konec leta, in sedaj, ko se pobira letnina, je veliko prilike kaj narediti. S pridobivanjem novih članov se krepki družba, katere edini smoter je pospeševati kmetijstvo, in vsak nov član je nov bojevnik za kmetijski napredek. Vzdravimo se torej in delujmo složno v blagor naše dežele!

Tistim, ki menijo, da smo pretiravali bedni položaj našega kmeta, pa bodi povedano, da nismo več zapisali kakor to, kar moremo zagovarjati; nasprotno, naše trdno prepričanje je, da je še slabše. Dokaz temu je silno izseljevanje. Nikari misliti, da se naši ljudje izseljujejo z veseljem! Gotovo vsak dolgo premišluje, predno se vsled svoje revščine težko odloči, da se izseli iz svojega očetovskega doma v nepoznane tuje kraje, kjer ga čaka težko delo, krut boj za obstanek in morda nagla smrt. Le sila more kmetovalca privedi do takega sklepa, kajti vsak kmetovalec preveč ljubi svoj rodni dom. Po časnikih objavljena števila izseljencev so pa žalosten dokaz za naše trditve.

Da se našemu kmetu na Kranjskem slabo godi, potrjujejo tudi števila, ki se izvajajo iz zadnjega ljudskega štetja. Ta števila kažejo, da je naša dežela na zadnjem mestu. V tej številki smo objavili majhen pregled o gibanju prebivalstva v zadnjih 10 letih pred ljudskim štetjem, in iz tega se razvidi, da se je splošno v vsi Avstriji prebivalstvo pomnožilo za 9,44%, na Kranjskem samem pa le za 1,84% in je glede tega le še Koroška slabša in še ta le za 9 od tisoč. Še žalostneje in prav jasno kaže naše kranjske razmere število, ki kaže, koliko ljudi se je v času od l. 1890 do 1900 več izselilo kot naselilo. V tem pregledu je Kranjska na prvem

mestu z 32.000 izseljenci. Na 1000 v l. 1900 pričujočih prebivalcev je prišlo za omenjeni čas na Kranjskem 64 (!) izseljencev, v revni Koroški 42 in celo v slaboglasni Galiciji le 41! Ali ta suha števila ne govore dosti jasno?

Vzdravimo se vendar že in pričnimo složno delovati v korist našega propadajočega kmeta, in sicer z resnimi sredstvi, ne pa s praznimi obljubami, ki se ob času volitev prav lepo slisijo, v resnici pa kmeta le begajo in ga v še večjo bedo tirajo.

Dežele	Pričujoče prebivalstvo (domaćini in inozemci) leta 1900	V 10 letih se je prebivalstvo pomnožilo		Več ljudi se je rodilo kakor jih je umrlo	Več ljudi se je naselilo kakor izselilo (+) ali nasprotno (-)	Na 1000 pričujočih je bilo izseljencev v l. 1890-1900
		v odstotkih	absolutno			
Dol. Avstrija .	3,100.493	16.49	438.694	253.287	+ 185.407	—
Gor. Avstrija .	810.246	3.11	24.415	46.457	— 22.042	27
Saleburško .	192.763	11.11	19.253	9.473	+ 9.780	—
Štajarsko .	1,356.494	5.75	73.786	79.459	— 5.673	4
Koroško .	367.324	1.75	6.316	21.923	— 15.607	42
Kranjsko .	508.150	1.84	9.192	41.683	— 32.491	64
Trst z okolico	178.599	13.43	21.133	4.225	+ 16.908	—
Goriško .	232.897	5.71	12.589	20.700	— 8.111	36
Istra .	345.050	8.64	27.440	35.012	— 7.572	22
Tirolsko .	852.712	4.92	40.016	37.987	+ 2.029	—
Predarlško .	129.237	11.34	13.264	8.014	+ 5.150	—
Češko .	6,318.697	8.14	475.603	596.847	— 121.244	19
Moravsko .	2,437.706	7.07	160.836	236.417	— 75.581	31
Šlezko .	680.422	12.35	74.773	75.321	— 548	1
Galicija .	7,315.939	10.72	708.123	1,010.826	— 302.703	41
Bukovina .	730.195	12.93	83.604	97.248	— 13.644	17
Dalmacija .	593.784	12.58	66.358	78.857	— 12.499	21
Vsota .	26,150.708	9.44	2,255.295	2,653.736	— 398.441	—

V Kranju, 29. novembra.

K položaju. V državnem zboru vladajo še vedno za vlado jako obupne razmere. Skoro v vsaki seji se stavi nabroj nujnih predlogov, kateri vsi se morajo takoj razpravljati. Vlada pa žalostno čaka, kdaj bodo prišle njene predloge na vrsto. Körber je vedno v hujših skrbeh, kaj bo, če se razmere ne zboljšajo. V ta namen je vlada pozvala nekatere odlične zastopnike češke in nemške narodnosti, da stavijo svoje pogoje, kako doseči porazumljenje in spravo. Odločilno besedo imajo pri tem nemški poslanci iz Češke. Govorilo se je pri teh spravni

PODLISTEK.

Ena noč v času emancipacije.

(V poljubni obliki sestavljen odgovor milostljivi gospej.) Dalje . . .

Čez gore so priplavali oblaki in zakrili blede lica lune. — Zamolklo je donel glas kladiva v škofljskih tovarnah pod mestom . . .

Iz stranske ulice, vodeče na glavni trg, je vedno bližje prihajal odmev trdih stopinj . . . V gosjem redu, pod vodstvom gospodične cand. iur. Maruške, je prijadrala vesela četa dijakinj.

Lepe so bile te devotke in vse mesto je s ponosom zrlo v njihova jasna čela — mladina, naš up, naša nada!

Ustavile so se pred hišo bogate trgovke in mestne odbornice ter stopile v krog prav pod oknom sobice, v kateri je spalval šestnajsetni Mirko.

Priden in lep mladenič je bil Mirko. Med letom je bival v deželnem glavnem mestu, kjer je obiskaval višjo gospodarsko šolo za premožnejše mladeniče. Bil je vedno med prvimi učenci zavoda, spričevala so se glasila skozi-inkozi na odlično, za svojo spretnost v ročnih delih pa je dobil še posebej javno pohvalo.

Srečni Mirko! Kateri devici se ne tresejo ustnice, če izgovarja Tvoje ime? In danes, ko spiš zadnjo noč

lepih počitnic v mehki domači pernici, ali veš, koliko solz se pretaka radi Tebe?

Mirko nocoj ni mogel spati.

Premetaval se je po postelji, težko mu je bilo pri srcu in njegove velike oči so milo gledale podobo matere božje, ki je visela v kotu pri peči. Bog sam ve, kdaj ji bode zopel prižgal lučko, kdaj ji bode zopet prinesel duhtečih cvetlic?

Ubrani glasovi so zadoneli pod oknom . . . «Ohrani Bog Te v cvetju, planinska roža Ti . . .» so pela čista deviška grla — Mirkotu v slovo.

Debele solze so se vsule iz Mirkotovih očij, skočil je iz postelje in stopil za zagrinjalo ob oknu.

V polnih končnih akordih se je tiho izgubljala v čarobno noč krasna pesmica poslavljajočih se dijakinj . . . našemu Mirkotu pa se je krčilo od žalosti srce. Glasno je zajokal in jokal tako obupno, da bi se omečil najtrši kamen.

«Pa me ga žingamo, pa me ga žagamo . . .», in odkorakal je cvet nadebudnih prvoboriteljic trpečega naroda . . . izginile so za vogalom, Mirko je pa ostal sam.

Vrgel se je na posteljo, pokrival vročo glavico s svilnato odejo in točil solze bridkega trpljenja . . .

Nesrečni Mirko! Pozabi podobo plavolase Maruške in ozri se, kako milo Te gledajo oči žalostne matere božje!

konferencah, da bi se Čehom dal češki notranji uradni jezik. Nemški poslanci iz planinskih dežel pa silijo svoje tovariše iz Češke, naj privolijo Čehom češki notranji uradni jezik. Nemški poslanci iz Češke so se nato izjavili, do ne odstopijo niti za las. Tako bodo tudi ta pravna pogajanja zaspala, kakor so že druga.

Zdravje cesarjevo se je že toliko zboljšalo, da se je naš cesar mogel te dni že izprehajati v Schönbrunnskem parku.

«Slovanska zveza» se zove klub, v katerem sta se združila državnozborna kluba: «Slovanski centrum» in «Hrvatsko-slovenski klub».

Na Dunaju je te dni zborovala osrednja zveza avstrijskih industrijalcev. Obhajala se je obenem tudi desetletnica obstoja te zveze. Zborovanja sta se udeležila tudi ministrski predsednik pl. Körber in trgovinski minister Call. Körber je imel velik govor o avstro-ogrski nagodbi in o vplivu, ki ga more imeti obstrukcija na vse gospodarsko življenje.

Laška kraljica Jelena je povila dne 19. t. m. deklico. Novi princezinji je ime Mafalda, po naše Matilda.

Tedenske politične vesti. V Essenu na Nemškem je umrl takoimenovani «kanonski kralj», Frid. Alf. Krupp. Bil je največji industrijalec na svetu. Njegove jeklene livarne so brez konkurence znane celo v Ameriki, povsod rabijo skoro edino le Kruppove topove in oklopnice. Krupp je zalagal skoro vse evropske države z orožjem. Preskrbljeval je z delom več kakor 20.000 delavcev. — Dunajski občinski svet je dovolil 25.000 kron, da se založijo zlate in srebrne medalje v spomin papeževga bileja. Socialno-demokratski odborniki so ostro bičali ta naklep, češ, rajše naj se kupi ubogim delavcem potrebna zimska obleka. — Hrvatski deželni zbor se je sešel včeraj.

Dopisi.

Iz Cerkljan. In zadonela je mogočna beseda cerkljanskega, v «Gorenjcu» že znanega — Kosiča. Zadnje nedeljo je namreč dosegel čast, da je smel pridigovati mesto obolelega župnika pred jutranjo mašo, h kateri pridejo navadno starejši možje. Radovedno smo čakali, kaj bo povedal nam, ki dobro razločimo kosa od goloba ali medveda. Upali smo, da bo razsajal na prižnici, kakor dela baje ob 10. uri, ko se repenči nad fanti, ki ga kličejo po večerih, naj pride pogledat njih svetle nožičke, kar je pa zakrivil popolnoma sam s svojim nespametnim vedenjem. (Enacega še ni bilo v Cerkljah.) No, tema je bil le «antikrist», o čemur je razpravjal zadnji evangelij. Že smo se zleknili po klopih vsled dolgočasnega govora; kar nas predrami neko vpitje raz lece. Kaj neki vpije? Antikrist si, antikrist je, antikristi so vsi, ki bero «Slovenski Narod», «Gorenjca» ali «Rodoljuba» je donelo po obsežni cerkvi. Omenjeni citat se je ponavljal

Preštej leta svojega mladega življenja, ne bodi suženj svojega srca, temveč ukroti ga, da Ti mirno pretaka Tvojo vročo kri!

Umiril se je Mirko, objele so ga blažene sanje in ga ponesle v naročje Maruškinu...

Srečni Mirko! Boža, objema in tolaži Te Maruška sama, ona, katero ljubiš tako srčno!

«Čez kratka tri leta stopim kot doktorica pred Tvoje stariše, in» — hvaležni poljub Mirkotov je zaprl ustnice Maruškinu...

*

«Kaj pa Tvoj Mirko, ga li res ne bodeš poslala na vseučilišče?»

Tako je vprašala gospa odvetnica svojo sosedinjo, gospo Kovačevo v pozni nočni uri v stranski sobici gostilne «pri soncu». Porogljiv nasmeh se je vlegel pri tem vprašanju krog ustn gospe advokatinje.

Predno pa čujemo odgovor gospe Kovačeve, mamice našega Mirkote, ki je bila zelo ponosna na svoje hiše in

v variacijah eno celo uro. Dobro! Živimo torej v zadnji dobi! Kaj pa, ko bi med antikriste pristeli tudi gospoda Kosa in njegove pristaše, ki iščejo svoje prerahljane kosti po naših časopisih. O raje ne? Porabili jih bomo lahko, ko bomo, kakor pravi narodni pregovor «flajštrali» peklena tla. Veš li, predragi Kos, kakšen uspeh si dosegel s svojo neslanostjo? Poslušali smo druge, iz cerkve se vračajoče ljudi, ki so zmigavali in se približno takole pogovarjali: «Tač'ga kaplana pa tud' še ne pomnimo. Razgraja ter vpije in vpije, a le to, kar ne spada v cerkev. Govoril naj bi raje o cerkvenih resnicah, da jih ne pozabimo. Namesto, da se siti celo uro, naj bi raje skrajšal svoj govor in zmolil običajne tri čednosti.» Znano pa je po pravljicah, da bo rojen antikrist iz prešestvovanja popa in da bo kosmat po životu. Dragi mi tovariš-«antikrist»! Zima je mrzla. Kadar te nanese pot skozi Cerklje in se odeneš v kosmat kožuh, skrbno preglej svoje žepe in voz, da ne bode gledal kak košček teh pregrešnih časopisov iz žepa, sicer padeš kot «antikrist» v žrelo tu bivajočih «izvoljenih», ki te raztrgajo, da rešijo ta svet. Koncu sveta smo pa prav blizu, ker kraljestvo antikristov bo trajalo le dve leti. Na delo torej! Do svidenja, «dragi Kose», v svetu!

Iz Bukovščice. «Konsul» je izginil, a pustil nasledke. Kako je to, da se ni mogel rešiti, nam je šele sedaj znano. Kakor Vam je že nekdo poročal, se je — kakor pravijo — župnika Moreta kuharica morala omožiti. V zakon je vzela organista. To se je zgodilo lani pred pustom. Da pa župnika ni strah, je oddržal oba v župnišču, akoravno ima organist svoje stanovanje. Tako ta zakonski parček lepo živi v župnišču. Organist je postal oče, vendar — tako nekateri trdijo — malo pre-zgodaj. Nam je konečno vseeno, ako sedaj župnik ziblje v župnišču, a otroci se pohujšujejo s tem. Pač mu privoščimo, da ima sedaj veselje deda, vendar to njemu kot celibatorju ni dostojno. Povemo mu, da to nikakor ni lepo, da se plenice sedaj že sušijo okrog župnišča. Če bo to ostalo, bodo kmalu šolarčki govorili tako, kakor o pokojnem župniku D., ki jih je nekdam zaprl v šoli, obenem pa naročil svoji kuharici, naj jih po kosilu izpusti. Ko isti sreča iz šole vračajoče se šolarčke, vpraša enega: «Kdo vas je pa izpustil iz šole?» Nedolžna mladina pa mu je odgovorila: «Mama!» Ali ni kaj takega pohujšljivo ne samo za male otroke, temveč tudi za odrastle. Vedno vpijete, da je svet čimdalje bolj pohujšljiv, toda tega ne poveste, odkod pride pohujšanje.

Iz šenčurske okolice. Nehvaležnost je plačilo tega sveta! Tako pravi star pregovor, ki pa je tudi resničen. Tega pregovora pa se najbolj poslužuje klerikalna stranka vedno in povsod. Prihodnji teden se vrše pri nas občinske volitve. V začetku je bilo kar 7 (reci: sedem!) županskih kandidatov. Število tistih pa se je sedaj skrčilo, in sicer vsled tega, ker je mogoče, da bi kapelan prodril

tisočake, vrhutega pa tudi precej domišljava, dovoli mi, dragi bralec, da Ti predstavim člane vesele družbe, v katero me je ponesla silna moč nevidnih nočnih duhov!

Dà, dà, v znani sobici «pri soncu»!

Na častnem mestu predseduje gospa notarica, na njeni desni gospa županja, na levi gospa okrajna doktorica, gospa odvetnica, gospa Kovačeva, gospa ravnateljica, gospodična adjunktinja, gospa postaje-načelnica, gospa Žumrova i. t. d. do spodnjega konca, kjer ste, kakor vedno, tudi nocoj sedeli gospodični Miška in Inka, obe vele-trgovki z milom — hudi konkurentinji, sicer pa intimni prijateljici.

Sodeč po številu praznih buteljk, bil je to krasen večer. Velike črne lise na prtu so kazale moč dobrega vinca, katerega je venomer prinašal pridni natakhar Francelj na račun gospe notarice.

Vesela je bila današnja družba, imela pa je tudi tehten vzrok!

Konec...

s svojim kandidatom, slavnim prirediteljem romarskih vlakov in konkurentom patra Hijancinta. Senčurski kapelan prav pridno agitira in se podi s Kraševcem od hiše do hiše s pretvezo, da se gre za župana v Senčurju. Toda v teh agitatorjih je skrit volk v ovčji koži, in gotovo je, da bo županoval po domače Ivan iz Srednje vasi, čeprav prodere kapelanova stranka. Kaj je napotilo župnika in kapelana, da sta nastopila zoper sedanjega župana, nam ni znano. Vsaj je bil Barle vendar zmirom njih pristaš, in sicer zvest pristaš župnikove stranke. Vedno je hodil roko ob roki z njima. Na župnikovo konto je je imel več tožb in veliko zamer z nekaterimi občani. In sedaj se mu brez vzroka napove odpoved in se strastno agitira zoper njega. Naš namen ni, braniti sedanjega župana, temveč naš namen je razkrinkati klerikalno hinavščino. In tudi ti, Mart'nek! Kaj pa je tebe treba bilo, da si se prodal za Judeževe groše? Mar li misliš, da bode potem tvoja gostilna blagoslovljena? Le poglej, kako se godi Barletu sedaj in to se zna tudi tebi zgoditi, ker klerikalci ne poznajo značajnosti. Kako si se mogel pridružiti Kraševcu? Izkušenj imaš veliko, pa se vendar pustiš prevariti? — Kaki so naši klerikalci, to se je videlo na zadnjem shodu. In od tega časa naprej osnovala se je nova stranka pod vodstvom župnika in kapelana. Kraševac je njih desna roka in najhujši klerikalec v celi občini. Mož je sila pobožen, toda le navidezno, drugače pa le izkuša svojemu bližnjemu — če le mogoče in kjerkoli — škodovati. To klerikalno človeče si pa upa javno na cesti odvrčati ljudi, da ne smejo kupovati pri tem ali onem trgovcu. To je storil tudi napram vse poštenemu in značajnemu gostilničarju g. Josipu Golobu. Če je slednji pameten, ovadi naj ga oblastvo, da se kaznuje to človeče. Kaj pravita vidva, župnik Kukelj in kapelan Traven, k temu škodoželjnejšu? Seveda ga bodeta — Kraševca namreč — odlikovala za to junško delo, ker je to vestna izvršitev zapovedi ljubezni do bližnjega? In vse to samo za to, ker mož ni hotel dati prostorov za klerikalni shod. Prav je imel, da si ni pustil omadeževati svoje hiše po klerikalnih hijenah! Spredajsmo že omenili, da nimamo namena braniti niti enega ali drugega, ampak namen nam je tu podati ljudem za-dave, katere dokazujejo, koliko značajnosti ima naša duhovščina. Župnik se do danes ni spustil v agitacijo, ker nima časa. Pravijo, da ima veliko posla z iskanjem dekel. Enkrat je «Gorenjec» že pisal, da je posredovalec za delo, a sedaj njemu primanjkuje dekel. Čudno je, ker vendar Marijine device zelo rade služijo v župniščih in da župnik Kukelj nobene ne more dobiti? Če se mu posreči to doseči, no, potem bo že segel strastno v agitacijo in tedaj bo boj, da bo joj. Vi volilci pa, ki imate še nekoliko pameti, ne poslušajte teh volkov v ovčji koži in volite po svojem prepričanju ter pustite neznačajne na cedilu, konkurenta patra Hijancinta pa pustite sedaj pri izdelavi kosmatih kap.

Andrej Bitenc.

(Ob stoletnici njegovega rojstva.)

Dne 15. t. m. je minulo 100 let, kar je bil rojen v Podgori pri Št. Vidu nad Ljubljano «pri Urbančku» znamenit mož, po imenu Andrej Bitenc.

Izza njegovih mladih let ne vemo nič posebnosti. Do 13. leta je doma pasel koze, šole pa seveda ni obiskoval, ker je takrat v Št. Vidu sploh imeli niso. V 14. letu je potem šel v Ljubljano učiti se mizarstva. A kakor dandanes, tako je tudi že takrat veljalo med rokodelci geslo, da mora vun med svet, kdor hoče kaj postati. In tudi naš Andrej je prijel za potno palico ter šel v — «fremd», ko je dovršil v Ljubljani učno dobo treh let. Ostal je pol leta v Gradcu, potem jo je pa pomeril na cesarski Dunaj.

Tu je imel srečo, da je prišel k mojstru, ki je izdeloval glasovirje, katero delo ga je jako zanimalo. In učil se ga je nekako strastno, zlasti, odkar je videl, da — donaša dobiček še posebno izposojevanje glasovirjev. Nek notranji čut ga je gнал domov in sklenil je sam pri sebi, da bo v Ljubljani začel trgovino z glasovirji in jih bo izposojeval.

Prišel je res domov, a imel je prazne roke. Prosil je svojega strica, naj mu posodi nekaj denarja, da more pričeti trgovino. A slabo je naletel. Stric je bil sicer zlata duša, a glede denarja je bil skrajno oprezen, in se je trdo držal znanega kmetškega, četudi vselej neveljavnega kmetškega načela: «Primaž, drži, kar imaš.» Toda Bitenc ni obupal. Sešel se je s svojim prijateljem izza učne dobe v Ljubljani in mu potožil svojo zadrego. Ta pa — bistra glava — je takoj izprevidel, da bo iz te moke dosti kruha ter posodil Bitencu namesto zaprosene tisočaka baje kar — dva. Sedaj je bil Bitenc na konju. Pisal je še po svojega nekdanjega tovariša na Dunaj, ki je bil imeniten delavec pri glasovirjih, sicer pa vinski bratec. In delo je šlo, zaupanje pa je rastlo, da je bilo veselje.

Bitenc je v kakih pičlih 40 letih zbral lepo premoženje. Ker ni imel svojih otrok, zapustil je okroglo 80 tisoč goldinarjev za šolo v Št. Vidu tako, da se tu glavica ne sme nikdar porabiti, pač pa vsakoletne obresti od nje. Dokler žive otroci njegovega brata, dobivajo ti enake dele s šolo. Ko pa pomrjo, bo dobivala sama šola vse obresti, t. j. letnih 7400 kron. Šola pa že sedaj dobiva na leto toliko, da občini ni treba plačevati nič za stvarne potrebe šole. Do danes je občina že dobila na ta način kakih 35.000 kron.

Kako je bil Andrej Bitenc previden in kako se je izučil po svetu, jasno kaže njegov testament. V njem pravi, da je treba pred vsem skrbeti za dobro plačo učitelju. Učitelj naj bo postaven mož. Poučuje naj nemščino, moralo, poljedelstvo i. t. d. in sploh večkrat opozarja ljudi, da se pride le s pametnim življenjem in vestnim delom v dober stan. — Ko bo kazalo, naj se tudi za revne dijake kaj stori in osnuje knjižnica.

Dne 15. t. m. so obhajali stoletnico A. Bitencevega rojstva v Št. Vidu jako skromno. Velika maša, potem pa «libera» na grobu, v šoli pa par pesmic in kratka govora župnika in nadučitelja — to je bilo vse. To je bilo gotovo jako malo za toliko dobroto. Če se že posamezni ljudje res ravna po znanem geslu: Nehvaležnost je plačilo sveta, cele občine bi se pa ne smele po njem ravnati. One naj kažejo, da so svojih dobrotnikov tudi vredne in ne le potrebne.

Opomba uredništva. Nam se zdi, da klerikalna mōra preveč tlači uboge Št. Vidce, da si kar ne upajo dihati in da bi bil Št. Vid gotovo razsvitljen, ko bi bil Andrej Bitenc — duhovnik.

Novičar.

Na Gorenjskem.

Častnim občanom je izvolil občinski odbor v Selcih nad Škofjo Loko v svoji seji z dne 20. t. m. posestnika in župana g. Franca Šlibarja. Navzočih je bilo 22 odbornikov (2 sta manjkala), ki so ga volili enoglasno.

Čitalniška veselica v Kranju, dne 22. t. m. Preteklo soboto se je v kranjski čitalnici smejalo in plesalo... Sme in ples — hej, to sta besedi, ki sezata tja pod srce in kurita pod noge. Ali ste že videli pravi smeh, ko se smeji celo telo, smeje oko in srce? V čitalnici bi ga bili zadnjič videli! Ali ste že videli pravi ples, oni ples, ko se pleše s telesom in dušo? Zadnjič bi ga bili lahko videli! Zakaj pa Vas ni bilo? Ali ne marate biti veseli? Sme in ples za Vas ni veselje? Bežite! Kdor ima srce in noge, ta se smeji in pleše; kdor jih nima, ta dela — ali ne dela? — ne vem kaj! Zdrav otrok se rad smeje in vedno pleše — posledica nepokvarjenega srca in zdravih nog; ali morda Vi imate pokvarjeno srce in bolane noge...? Takih bolnikov zadnjo soboto ni bilo, a čitalniški prostori so bili le polni. Ni jim bilo žal, ki so prišli; navžili so se vsaj smeja, kakor še nikdar. Svojemu najhujšemu sovražniku bi želeli, da bi bil videl gospoda H. R., kako se je kretal na odru ter v spretni igri kazal svoj prirojeni talent; trdosrčnemu sovražniku bi se omečilo srce. Imeniten — to pot tudi na mestu — je bil v igri in maski g. Janko Sajovic, ki mu je bila njegova vloga kakor prirasla. Z masivno komiko je v zelo značilni opremi igral g. Evgen Sajovic «trgovca z želodom». Smešne

prizore sta spretno podpirala gospoda Arh in Pehar ter g. Pavlin; prav po življenju je posnel posredovalca zakonov g. Ape. Prijetno so nas iznenadile nove moči s svojim prvim nastopom, gospodje Dular, Pintar, Savnik in Vidmar; prav hvale vredno je, da so se njih krogi pričeli tako uspešno brigati za gledališke predstave. Da je g. Iv. Pirc na odru doma, to že vemo. — Ženske vloge stopajo v tej igri manj na površje; zato gospa Valenčičeva in gđc. Orehkova nista imeli dovolj prilike, da bi bili razvili vse svoje zmožnosti; bili ste seveda tudi tu vzorni igralki. — To precej mnogobrojno osebje si je posezalo tako v roke, da je napravila igra «Pojdimo na Dunaj», ki ni bogvedi kako duhovita, vendar enoten vtisk. Ako vpoštevamo neskončno skromna sredstva, ki jih nudi oder, se mora tudi zunanja prireditev omeniti brez grajajoče pripomnje, tudi to pride na «račun» navdušenega osebja. Da se kmalu zopet vidimo! — Med smehom se je praznila dvorana in kmalu so zapele gosli. Prvi valček zadoni — precejšnje število moskih pa rep med noge in v beg! Žalostno so stopicale za njimi soproge, sestre in hčerke, ki bi pač imele poguma... Ali kljub temu se je nabral venček plesalcev in plesalk, dovolj velik za dvorano, po četvorki še prevelik. Pripomnila pa se je kaka gorka o onih, ki so ali prelepi, ali preleni, ali prepametni, da bi privzdigovali pete. Pa saj rase na pisanem travniku tudi — osat! — k.

Adijo, pa zdrava ostani! Omilila se mu je takoj, ko so jo zazrle njegove oči. Z neko tajinstveno silo ga je vse vleklo k njej, ko so mu prvič predstavili ljubko bitje. Bila je opravljena v pripristo, a vendar tako nad vse dražestno temnozeleno krilce. Na prvi pogled je izpoznal izkušeni mož, da se skriva pod navidezno skromno zunanostjo bogato srce. Govorila je malo, a kar je govorila je bilo čisto zlato. Prvi hip je občutil, da mu je zanetila v srcu plamen one mogočne, brezmejne ljubezni, ki s svojo neskončno silo preveva vse čuvstvanje in hrenpenje zrelemu možu, a ne diči vihравost in lahkoživca mladeniča. Z vztrajnostjo si jo je pridobil. Ni mu ravno sledila iz ljubezni, a želja bolne mamice ji je bil ukaz. Nepopisno srečen in drhtečim srcem je sprejel pod svoje okrilje nedolžno stvarico in preskrbel ji je varno zavetje v svojem velikem domovanju, kamor nista segala hrup ter vrišč vsakdanjega življenja in strupena sapa okuženega sveta. Polagoma se ga je privadila tudi ona. In tresočima rokama ji je božal lepo lice, koprneče jo je pritiskal na svoje srce in hrenpenče so zrle oči v drago obličje. Bila sta srečna... A nesreča nikdar ne miruje! Preminula je skrbna mati in brezčutni ljudje so zahtevali nazaj dražestno mladenko. Kakor lev se je postavil v bran, kakor junak se je boril za svoj dragocen zaklad, in

«Moja je in moja bo!»

je vedno trdil, čeprav mu jo je zlahta branila. Nad jedno leto je tekla pravda, dolgo je upal in se bal, a slednjič je odločila nemila usoda. Dne 26. novembra t. l. se je završilo zadnje dejanje te žalostne žaloigre. Bil je pust zimski dan. Nebo je bilo pokrito z oblaki, narava je spala zimsko spanje in le posamezne snežinke so leno padale na zemljo. On je stal pri oknu in srpo gledal v dolgočasno jutro, ki je bilo prava prisposoba njegovega otožnega duševnega stanja:

Srce je prazno, srečno ni,
Nazaj si up in strah želi.

Z besedami: «Adijo, pa zdrava ostani!» se zabrne, pritisne jo še enkrat krčevito na prsi, potem jo vlakne v malho in nato g. Anton Koblar odnese v c. kr. glavno davkarijo v zeleno platno vezano knjižico «Mestne hranilnice v Kranju» št. 7408, glasečo se na 10.000 kron.

Kranjski občinski odbor je imel včeraj sejo. Tržnina in šotarina se odda za tri leta v zakup Ivanu Engelmannu za letnih K 4235.— (najvišja ponudba). — Odbor sprejme proračun za l. 1903. Proračunani dohodki se nastavijo na K 25.079.—, troški pa na K 63.063.89. Občinski odbor pritrdi predlogu, da se v pokritje primankljaja K 37.984.89: A) porabi blagajniški preostanek od l. 1902 v približnem znesku K 27.360.—. B) da se pobira l. 1903. v mestni občini Kranjski dosedanja 30 %

občinska naklada na vžitnino od mesa, vina, vinskega in sadnega mošta, katera utegne znašati K 5300.— in C) da se l. 1903 od v ozemlju mestne občine Kranjske porabljenih žganih opojnih tekočin pobira naslednja občinska doklada: a) 20 h od hektolitrske stopinje, b) 10 h od litra poslanega žganja s pridržkom, da se ima morebitni prebitek te doklade, kolikor se je ne porabi v pokritje izkazanega primanjkljaja naložiti v svrhu naprave projektiranega vodovoda za mesto Kranj. Ko se še županstvu naroči, da naj izposluje od deželnega odbora dovoljenje, da sme občina v letu 1903 razven do l. 1905 dovoljene 30 % doklade na vse direktne davke izvzemši osobno dohodarino in do l. 1906 dovoljeno posebno naklado na pivo pobirati še v prejšnjem odstavku pod B) in C) navedeno občinsko doklado, zaključni župan sejo.

«**Meščanska godba v Kranju**» se imenuje novo društvo, odnosno se je pretvorilo v novo društvo iz prej obstoječe «Godbe prostovoljne požarne brambe v Kranju». «Meščanska godba» ni v nikaki zvezi z gasilnim društvom.

Običajni Miklavžev večer priredita «Narodna čitalnica v Kranju» prihodnji petek ob šestih in «Slovensko bralno društvo» ob sedmih zvečer.

«**Desetega brata,**» narodno igro s petjem v petih dejanjih uprizore na korist dijaški kuhinji v Kranju nasi vrli diletantje — kakor čujemo — dne 14. decembra t. l. Z veseljem pozdravljamo to nakano, da so posegli to pot po pristni narodni drami, v kateri bomo imeli priliko videti nastopati našega čvrstega gorenjskega kmeta.

Koncert napravi ljubljanska meščanska godba dne 8. decembra v Sokolovi dvorani v Kranju, «Slov. bralno društvo v Kranju» pa svoj koncert dne 21. decembra t. l.

«**Ne dam nič!**» je zarenčal naš ljubeznivi Koblar nad slugo, ki je pobiral letne prispevke pri podpornih članih gasilnega društva. Pripomnil je še, da naj pride k njemu pobirat takrat, kadar bo na čelu društva kak drug odbor. Dasiravno je požarna bramba popolnem nepolitično društvo, ki ima le človekoljubne namene, dasiravno se sedanji odbor kot tak ni nikdar umešaval v politiko (kot n. pr. godbeni) in dasiravno nastane — kakor pravijo — požar tudi lahko v farovžih, četudi je na teh hišah seveda poseben žegen božji, se je vendar Koblarju zljubilo zapoditi slugo, ki je pobiral prostovoljne doneske za prepotrebno društvo. To pa vse zato, ker v gasilnem odboru ne sede Koblarjevi mežnarji. 26. decembra bo občni zbor požarne brambe in takrat, gasilci, izvolite načelnikom Alojzija Celarja, blagajnikom krojača Skaljo, tajnikom pa Jurija Lukmanna — potem smete prepričani biti, da bo tehant (kakor je že njegova navada, opomba stavčeva!) segel strašno globoko v mošnjček, katerega je sedaj zadržnil. Koblar je dobil za svojo netaktnost primeren odgovor v včerajšnji seji občinskega odbora, ki je odrekel godbi vsako podporo. Res, grozen človek ta naš dekan! Pokojnega Mežnarca pastirji so imeli več takta, kakor današnji tehant.

Bralno društvo v Tržiču priredi v nedeljo dne 30. t. m. gledališko predstavo: Blaznica v I. nadstropju. Veseloigra v enem dejanju. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina prostovoljna. Odbor.

Škofjeloška narodna čitalnica priredi — kakor se nam poroča — dne 5. decembra t. l. v društvenih prostorih svoj vsakoletni Miklavžev večer. Miklavž bo nastopil v vsem svojem veličanstvu: v spremstvu dobrih in hudih duhov. Seveda je ta večer odločen bolj našim dobrim maličkom, kakor pa odraslim. Pričakovati je torej, da roditelji mnogoštevilno posetijo v spremstvu svojih otrok ta večer, osobito, ker se nudi prilika, napraviti otročičkom mnogo nedolžnega veselja. Miklavž bo imel za vsakogar dobro besedo — in, kar je gotovo še več vredno: sladko darilce. Vstopnina je za odrasle 40 vin. Pričetek je točno ob polsedmih zvečer. Roditelji se tedaj opozarjajo, da je pričetek točen, ker bi bila v poznejši uri prireditev z ozirom na male otročičke neumestna.

23 let kroglo v nogi. Piše se nam: V zadnji avstrijsko-turški vojni l. 1878 je bil pri naskoku na mesto Jajce obstreljen avstrijski vojak Martin Kajzar, sedaj

kočar in tesar v Rovtjih pri Sv. Lenartu nad Škofjo Loko. Krogla je šla poleg medenice od zadaj v stegno. Možu je zdravnik pregledal rano in je bil mnenja, da je šla krogla sama iz rane nazaj, ker je ni bilo mogoče zaslediti. Čez nekaj let je potem mož doma začutil bolečine v kolenu. Zopet po nekaterih letih se je pod kožo na meči dala začutiti trda stvar, kakor fižol debela. Mož je spoznal, da je to krogla, ki se je pomaknila od stegna do podkolena. Vedno bolj se je nižala pod kožo. Letos 30. junija se je možu naredila nad členkom majhna bulica, ki se je ognojila in krogla je prišla na dan. Nasil je tedaj kroglo v nogi, ker jo je dobil 7. avgusta 1878. l., celih 23 let 10 mesecev in 23 dni. Mož ima sedaj spravljeno to kroglo za spomin. Čudno je, da mu ni povzročila razen enkrat ali dvakrat sicer nobenih drugih bolečin ali nasledkov. Mož ima nogo popolnoma zdravo.

V begunjsko kaznilnico so 27. t. m. pripeljali 7 žensk.

Bled v električni luči. Gospoda Jakob Peternel in Oton Wölling na Bledu sta predložila okr. glavarstvu v Radovljici prošnjo s potrebnimi načrti vred za dovoljenje naprave za vodno moč z električno centralo na reki Savi blizu mostu, ki leži v tiru deželne ceste med Lescami in Bledom, v svrhu pridobitve električne moči za razsvetljavo blejskega zdravilišča in pa da se bode elektrika oddajala kot gonilna moč. Iz teh načrtov je razvidno, da se ima napraviti približno 147 metrov nad omenjenim mostom iz betona jez na zatvornice tri metre visok med parcelama št. 1365/1 katastralne občine Hraše in 290/41 katastralne občine Želeče v strugi reke Save. Iz glavne zatvornice drži na levem bregu parcele št. 1365/1 davčne občine Hraše 520 metrov dolga in 4'50 metrov široka odprta struga, vkopana v zemljo, za dotok vode k turbinam. Ta struga križa se z deželno cesto na ta način, da teče voda skozi obokan rov pod cestnim površjem. Ko zapusti voda ta rov, teče voda zopet po odprti strugi na parceli št. 1366 davčne občine Hraše do na tej parceli stoječe hiše za stroje, oddajajoča svojo gonilno moč turbinam. Pod turbinami se bode napeljala vsa voda po 37 metrov dolgi in 8'60 metrov široki strugi po parceli št. 1366 katastralne občine Hraše zopet nazaj v strugo reke Save. — O tem se razpisuje obravnava na licu mesta na dan 18. decembra t. l. Vsa čast torej gospodu županu Jakobu Peternelu, ki skrbi, da bode naš »raj« tudi v tem oziru lahko konkuriral z modernim komfortom drugih svetovnih kopaljšč.

Ponesrečil je na gorenjski železnici sprevodnik Jožef Mlekuš, ki je znotraj precej poškodovan.

Otrok zgorel. Delavčeva žena Marija Gabrijel iz Grobelj, politični okraj Radovljica, je dne 21. t. m. pustila svoji štiri leta in dva meseca stari hčerki prav malo časa v sobi sami. Vračajoča je našla v plamenu otroka, ki se je igral z žveplenkami. Deklica je bila tako hudo opečena, da je umrla čez nekaj ur.

Nesreča na kamniški železnici. Dne 24. t. m. zvečer je vozil hlapec mlinarja Franca Majhna iz Podrečja s polno naloženim vozom domov. Pri postaji Tavčarjev dvor je bil voz preko železniške proge ravno v trenutku, ko je mimo pridrdral tovorni vlak. Ta je vozil naprej in zdrobil enega konja, drugega pa težko ranil.

V Mengišu je umrl minuli četrtek ondotni tovarnar Leopold Mellitzer v starosti 51 let.

Gorelo je dne 18. t. m. zjutraj na Polju, politični okraj Kamnik. Zgorelo je postrešje hiše nekega posestnika, kakor tudi vsi ondi spravljene poljski pridelki. Škoda se ceni na 900 kron. Kako je nastal ogenj, še ni znano.

Križem sveta.

Razne vesti. V Budimpešti je te dni umrl meščan Ivan Komenos v 118. letu svoje dobe. — V Lenoxvillu so nekega zamorca, ki je umoril neko belo žensko, privezali na mrtvo truplo in ga tako pustili tri dni, da je nanj truplo privezanco gnilo. Zamorec je v tem položaju zblaznel. Na to so ga ustrelili. — V pariški banki »L'Espérance« je njen ravnatelj poneveril 9 milijonov frankov in pobegnil.

Znatna ustanova. Vdova Kruppova je v spomin svojega pokojnega moža dala tri milijone mark za ustanovo delavskih blagajnic.

Domača knjižnica.

Novo Prešernove poezije.

Uredil A. Aškerc. Založil L. Schwentner v Ljubljani. Tiskal Iv. Pr. Lampret v Kranju.

Pred nekaj časom se je reklo, da je naš podvzetni založnik L. Schwentner dvorni založnik »mladih« slovenskih pisateljev. Res se imamo le Schwentnerju zahvaliti za marsikak neprecenljiv književni dar, ki nas je seznanil z našimi mlajšimi nadebudnimi pisatelji in pesniki.

Konečno pa nam je podal ta požrtvovalni založnik knjižico, ki naj bi ne manjkala niti v najzadnji gorski hišici. Poklonil je svojemu narodu »Prešernove poezije«. Ni dolgo let tega, da je bilo težko dobiti pesni našega pesnika-prvaka Prešerna. Ko je izšla v Fišerjevi zalogi novejša zbirka Prešerna, se je marsikdo razveselil te izdaje, ki pa ni zadovoljila naših pričakovanj. Tudi poznejše izdaje niso ugajale deloma zato, ker so bile predrage, deloma iz drugih razlogov.

Z veseljem smo pozdravili novo Schwentnerjevo izdajo Prešerna, ker nam je bilo že ime založnika porok, da ta izdaja ne bo kaj navadnega. Hvala Bogu! Nismo se varali. Lična knjižica poezij Prešerna, ki je po izreku Aškercem »prvi jasni dan v slovenskem pesništvu, v slovenski književnosti in v našem modernem mišljenju sploh«, leži pred nami.

Knjižico, ki obsega 231 + 54 strani, je natisnil Iv. Pr. Lampret. Delo napravlja vso čast tiskarni, kajti brezhiben tisk na finem papirju kakor tudi oblika jo napravljajo jako prikupljivo. Gosp. založnik je ukrenil pravo, ko si je stavil smoter, po možnosti podpirati vse narodne tiskarske tvrdke.

Sam uvod obsega 44 strani broječa razprava z življenjepisom, literarno-zgodovinskimi črticami in estetično oceno iz peresa našega dičnega Aškerc. V tej razpravi je pisatelj zbral vse najznamenitejše epizode našega Puškina, kakor smemo Slovenci po vsej pravici imenovati Prešerna, ki je epohalen v naši zgodovini, bodisi z ozirom na pesništvo, kakor tudi z ozirom na jezik. Že ta razprava sama na sebi je velike vrednosti in, ko bi nam bil g. založnik naklonil le to, smeli bi mu biti hvaležni.

V zbirki poezij je tudi nekaj Prešernovih pesmi, ki dosedaj še niso bile natisnjene, tako da je v tej zbirki natisnjena vsa pesniška zapuščnina našega prvega pesnika, kar jo je znane. O pesmih samih ne kaže pisati v tej oceni, ker je najvažnejše Aškerc sam v kratkih potezah in to jako temeljito očrtal. Seveda razmere dandanes niso dosti boljše, kajti, še vedno imamo dosti Pavšekov, ki bi tudi Schwentnerjevemu Prešernu zelo pristigli peruti, ali pa bi ga pokurili v kaki blagoslovljeni peči, da ne bi zapeljeval nedolžnih slovenskih dušic. Nas pa veseli, da pesnikovo neiztrohnjeno srce bije še dalje in vedno med ljubim narodom. Nadejamo se, da je ni slovenske hiše, v kateri bi ne našli Prešernovih poezij, da se založniku ne bode godilo tako, kakor se je pesniku s prvo izdajo, ko je bilo od 1200 izvodov, natisnjenih l. 1846, čez dve leti razprodanih le borih 450.

Ker je založnik poleg preproste izdaje à 2 kroni preskrbel tudi Elzevir-izdajo po jako nizki ceni (3 krone), ne bodo Slovenci v zadregi za **lepo božično darilo**, s katerim bodo lahko razveselili drage svoje. —r—

Ravno novo došli

186—1

najfinejši Fourée - sladkorčki (bonbončki)

dobe se v raznih vrstah pri **Ivanu Majdiču**.

Specijaliteta: Bonbončki zoper kašelj, liker-bonbončki.

Za Miklavža

prodaja pod lastno ceno

187

mufe in čepce od 80 kr. do gld. 1'50

Albin Rant v Kranju.

Učenca
sprejme Henrik Suttner, urar v Kranju.
177-4

J. Sartori

ključničarstvo in trgovina z železnino
v **Radovljici, Gorenjsko**

priporoča svojo zalogo najboljših
mlatilnic na vitle . . . . . po K 103.—
„ „ roke . . . . . „ „ 112.—
vsake vrste slamoreznic, šivalnih strojev za krojače
in šivilje, kolesa (bicikelji) od K 160—240.
Najboljše železo in jeklo, kovina za okna in vrata
štedilna ognjišča vsake vrste, knjihske posode
i. t. d. i. t. d. 112-19

Diljem Požgaj

knjigovez v Kranju, glavni trg 132
v hiši g. M. Bizjak

priporoča svojo

največjo knjigoveznicu na Gorenjskem

opremljeno z vsemi potrebnimi modernimi
stroji in pripravami. Izdeluje vsakovrstna ve-
zanja, od preprostih do najfinejših, kakor tudi
različna galanterijska dela — vse okusno,
trpežno in po najnižjih cenah. 160-9

MATIJA AŽMAN

mizar za stavbe in pohištvo

v **Kranju št. 123**
v lastni hiši

naznanja slavnemu p. n. občinstvu, da je
popolnoma prenovil svojo delavnico, katero
je spopolnil z **najnovjšimi, modernimi**
stroji, katere goni elektrika.

Imam obilo suhega lesa v zalogi in spreje-
mam vsa, tudi največja v mizarsko stroko
spadajoča dela in jih izvršujem dobro, so-
157-10 lidno in po najnižjih cenah.

Naprodaj je več novih in rabljenih

HARMONIK

nemškega in dunajskega sistema. Kje se zve v
upravnistvu „Gorenjca“.

1-48

Nad 500 različnih vzorcev

Pri nakupu blaga za

Moške obleke

se dobro priporoča

R. MIKLAUC

v Ljubljani, Špitalske ulice šte. 5

ki ima v zalogi vedno najnovjše blago.

O resnično nizkih cenah se vsakdo lahko prepriča.
74-29

Vzorce pošilja na zahtevanje poštne prosto

Postrežba zanesljivo dobra

Cene jako ugodne

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključničarstvo

Žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na mirodvoru.
obmejno omrežje, vožna vrata, balkoni, verande, stolpne
križe, štedilnike i t d 81-27

Špecialiteta: valjični zastori (Rollbalken).

Zeleznoto
vino

krepča
malokrvne,
nervozne in
slabotne osebe

LEKARJA
Piccoli-ja
v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah

Edina
zaloga na
Kranjskem
lekarna
Piccoli
pri Angelu
Ljubljana
dunajska cesta.

Pol-litraska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar GABRIEL
PICCOLI v Ljubljani točno, ako se mu pošlje
I. 161-9 znesek po poštne povzetju.

„Le Délice“ neprekosljivi papir za svalčice 181-3
najboljše cevke za svalčice (cigarete)

dobivajo se pri gg. **Janku Kocmutu** v Kranju in **Otonu Homannu** v Radovljici.

Priznано najboljšę

oljnate barve

smlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurencę po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja

po nizkih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja. 82-26

Ilustrovani ceniki so brezplačno na razpolago.

Prodaja na debelo!

Prodaja na drobno!

Andrej Boucon

149-11 LJUBLJANA

Pruš (Sredina) št. 18

TOVARNA ZA IZDELOVANJE

VSAKOVRSNIH STOLOV

MIZ ZA VRTOVE

in vseh v to stroko spadajočih predmetov, kise izvršujejo natančno po naročilu.

Zunanja naročila se izvršujejo točno in po najnižjih cenah.

Ceniki se razpošiljajo zastoni in frankovano.

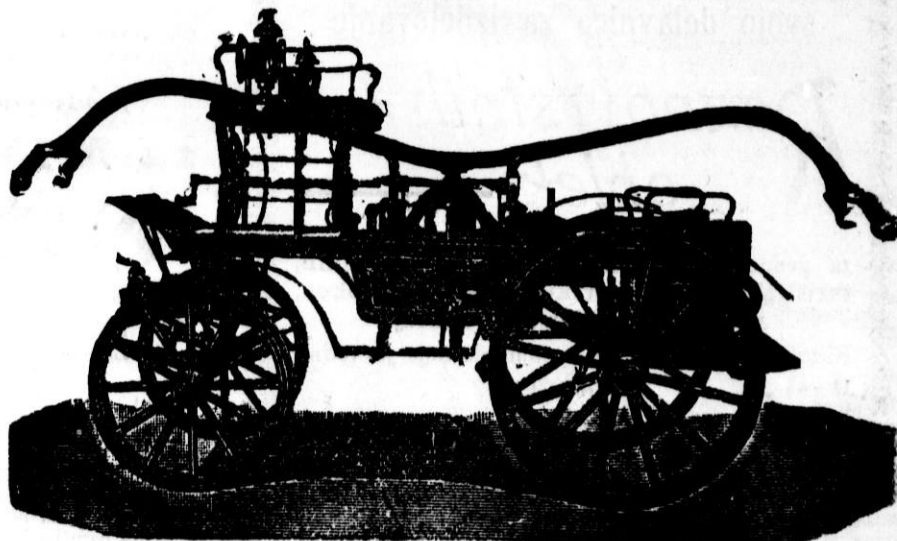
C. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnic, kmetijskih strojev, I. moravska mehanična tkalnica čevl in pasov

R. A. SMEKAL

v Cechu pri Prostjevu in Smichow-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop. ulica 9
priporočla 13-45

slavnim gasilnim društvom, občinam in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrzlini in s priredbo, da tiste na obe strani vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice, s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati delo — naučba v teku treh dni — ter ne potrebujejo izprašanega strojevodjo; dalje vse drugo gasilno orodje, čelade, pase, sekirice, lestve i. t. d., kmetijsko orodje in Peronospora-brizgalnice. — Roba solidna elegantna in ceno. Plačila po dogovoru.

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.

Glinaste peči, štedilnike, banje

za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, tepešne in cene priporočla prva in največja

tovarna

pečij in glinastih izdelkov

August Dreise

v Ljubljani.

75-28

Večkrat premiano!

R. LANG, Ljubljana (Kollzej)

tovarna za modroce na perece in posteljno opravo, salona pohištva,

priporočla vsake vrste

modrocev, posteljne uloge, zrcal, pedes, otroških vozilčkov, nastolnabev, polivalnikov (sofa, kanape, divan) in sobno opravo 60-32

po najnižjih cenah.

Cenike s 300 podobami pošlje zastoni in poštnine prosto.

Razpošiljanje točno.

G. Tönnies

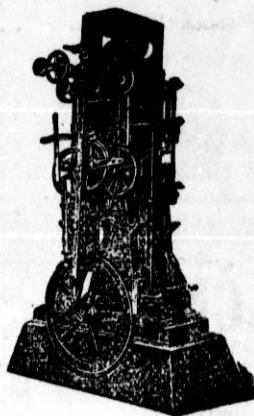
Ljubljana 76-27

tovarna za stroje, železo in kovinolivarna

priporočla kot posebnost vse vrste

žage in vse stroje

za obdelovanje lesa, ameriške turbine, bencin-motore in parostroje.

Primerna darila

ure, zlatnino
in srebrnino
po jako nizkih cenah
priporoča

H. SUTTNER, urar
v Kranju. 73-24

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Stanje hranilnih vlog:
1,200.000 K.

Rezervni zaklad:
nad 36.000 K.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom
sprejema hranilne vloge vsaki dan in jih obrestuje
po 4½ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica
za vložnike plačuje iz svojega. 20-45

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 97-22

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj.

JOS. POGAČNIK

krojaški mojster v Radovljici štev. 41

priporoča slavnemu občinstvu

svojo delavnico za izdelovanje

Raznovrstnih
oblek

za gospode, uradniških uniform, salonskih,
turistiških in kolesarskih oblek, havelokov,
površnikov in zimskih sukenj.

Različno blago, in sicer najmodernejše je vedno
14-44 v zalogi.

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemana za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni, za četrt leta 1 krono. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 krone, za pol leta 1 krono 50 vinarjev. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za petitvrsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravnništvo se nahaja v hiši štev. 105 nasproti župne cerkve. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Mestna hranilnica

v Kranju

obrestuje hranilne vloge
po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

2-22 katerega plačuje iz lastnega.

Stanje vlog K 2,857.497-45. Stanje hipotečnih posojil K 1,829.418-55.

Prešérnové poezije

v novi popolni izdaji z življenjepisom, literarno-zgodovinskimi črticami in estetično oceno. — Uredil Anton Aškerc. — Elzevir-izdaja (rudeče usnje z zlato obrezo 3 K, 96-22 po pošti 3 K 20 h.

Založništvo

L. Schwentner

v Ljubljani.

Janko Kocmut

v Kranju

uljudno priporoča slavnemu občinstvu v mestu, kakor tudi na deželi svojo zalogo

galanterijskega in norimberškega blaga

dalje vsakovrstnega papirja in vsega v to stroko spadajočega blaga.

Nadalje priporoča

za Miklavža in Božič

najnovije vrste igrač v veliki izberi.

kakor tudi druga primerna darila za Božič in Novo leto po najnižji ceni.

Za mnogobrojni obisk trgovine proseč beleži

z odličnim spoštovanjem

Janko Kocmut.